

УДК 811.111:001.8

Еліна Коляда, Олена Ботвінко-Ботюк

КУРС ESP ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Курс *ESP (English for Specific Purposes)* передбачає врахування конкретних потреб студентів у вивченні іноземної мови з орієнтацією на розвиток професійної комунікативної компетентності. Мета програми підготовки магістрів – дати студентам глибокі теоретичні фахові знання й розвинути необхідні фахові навички та компетентності. Значну увагу приділяють комунікативним навичкам наукового спілкування англійською мовою, критичному мисленню, навичкам наукового мовлення, слухання, читання, письма, перекладу та/або інтерпретації, а також проведенню ефективних і результативних наукових досліджень. Діяльність учасників наукового спілкування включає презентації, обговорення, доповіді за темою дослідження тощо. Щоб бути успішними, студенти повинні навчитися ефективно спілкуватися в професійній сфері. Очевидно, що той, хто вивчає мову, не може досягти комунікативної компетентності без знання функцій невербального спілкування, яке є невід’ємною частиною комунікативних ситуацій. Однак потрібно враховувати те, що невербальна комунікація має свої специфічні характеристики в різних культурах.

Ключові слова: англійська для спеціальних цілей (*ESP*), професійна комунікативна компетентність, мова науки, науковий стиль, культура мовлення.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сьогодні важливе завданням вищої школи України – це підвищення якісного рівня мовної підготовки фахівців, формування творчого підходу й умінь застосовувати отримані знання в практичній діяльності. Знання іноземної мови стає обов’язковим компонентом професійної діяльності, виникає потреба створення та впровадження в систему професійної освіти фахової ділової комунікації, яка має забезпечити формування й розвиток комунікативної професійно орієнтованої компетенції особистості. Володіння культурою мовлення – важлива умова професійного успіху та фахового зростання. Мовна культура виявляється у володінні професійною мовою, умінні висловлюватися правильно, точно, логічно, майстерно послуговуватися комунікативно виправданими вербальними й невербальними засобами залежно від мети та ситуації спілкування.

Аналіз досліджень із цієї проблеми. Мову для спеціальних цілей вважають одним із типів підмов, пристосованих для спеціальної комунікації в галузі науки і техніки [15, 63]. На думку Т. Р. Кияка, «фахова мова – сукупність усіх мовних засобів, уживаних в обмеженій професійною ділянкою сфері комунікації для забезпечення взаєморозуміння між людьми, які працюють у цій галузі» [5, 3]. Уміння спілкуватися – вагома складова частина майбутньої професії, іміджу та успіху, оскільки спілкування – один з обов’язкових елементів спільної діяльності людей в усіх сферах, який полягає у взаємодії щонайменше двох суб’єктів задля передачі інформації, взаємовпливу, взаємозміни [6, 13].

Основна *мета* статті – розглянути питання необхідності вивчення дисципліни *ESP* студентами магістеріуму. *Завдання* дослідження – висвітлити роль і завдання курсу *ESP* у процесі професійної підготовки магістрів іноземної філології.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Учені розглядають мову для спеціальних цілей як цілісний фрагмент національної мови, включаючи в нього, окрім термінологій і номенклатур, також найтипівіші звороти мови [17, 63]. «Мови для спеціальних цілей» або «функціональні мови» є не окремими мовами, а функціональними її різновидами, підсистемами, які використовують у спеціальних сферах суспільних відносин, протиставлених неспеціальним – побутовим, родинним тощо [1, 77–80].

Синонімічними до терміна *мова для спеціальних цілей (MCC)* є такі терміни, як *мова спеціального призначення (LSP)*, *галузева мова*, *мова спеціальної комунікації*, *мова професійної комунікації*, *мова спеціальності*, *метамова*, *підмова*, *спеціальна професійна підмова*, *професійна*

мова, професійний діалект, спеціальна лексика, спеціальна мова, спеціолект, субмова, технолект, фахова мова тощо. Також як у зарубіжній, так і у вітчизняній науці закріпились англійські абревіатури *LSP* (*Language for Specific Purposes*) й *ESP* (*English for Specific Purposes*) [11, 119].

Л. І. Морська слушно зауважує, що *ESP* передбачає засвоєння англійської мови загалом, а не лише її, так би мовити, «спеціальної частини». Англійська для спеціальних цілей не відрізняється від інших форм навчання іноземної мови в плані методики, оскільки *ESP* не має такої методики, яка була б відмінною від тієї, що зазвичай застосовується в процесі загального вивчення англійської мови як іноземної (*General English*). Відмінність між навчанням *ESP* і *General English* полягає в змістовому його наповненні, у темах, лексемах і граматичних конструкціях, однак це не передбачає ігнорування загальної комунікативної компетентності [9, 137], яка включає сформовані вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності: слухання, говоріння, читання, письмо.

З іншого боку, неможливо спілкуватись іноземною мовою з професійних питань, вільно не володіючи предметним змістом такого спілкування. З огляду на це, увесь процес навчання іноземної мови повинен пронизувати предметний зміст. Як результат, у студентів розвиватиметься предметна компетенція засобами іноземної мови, навчальний процес із неї інтегруватиметься в навчання фахових дисциплін, а та іншомовна комунікативна компетенція, яку студенти розвиватимуть у себе, відразу формуватиметься як професійна [16, с. 234].

Завдання магістерської програми – розвиток науково-фахової іншомовної комунікативної компетентності [10, 132]. Володіння мовою професійного спілкування – це знання власне мови професійного спілкування, тобто сформованість мовної компетенції; уміння застосовувати ці знання на практиці, доречно поєднувати вербальні й невербальні засоби спілкування відповідно до ситуації, мети, тобто це сформованість комунікативних навичок.

Розширення міжнародного співробітництва й міжнародних контактів, проведення у вищих навчальних закладах конференцій за участю іноземців вимагають від студентів глибокого знання англійської мови, яка домінує в міжнародному науковому просторі як глобальна мова науки. Головна мета курсу *ESP* – сформувати високий рівень комунікативної культури тих, хто навчається у сфері професійного спілкування в його усній і писемній формах. Відповідно до поставленої мети з-поміж головних завдань курсу можна виокремити такі:

- 1) поглибити знання студентів про науковий стиль англійської мови;
- 2) розширити уявлення тих, хто навчається, про мову науки, головні категорії, властивості, структуру, мовні засоби наукового тексту, основи майстерності відповідного виступу;
- 3) розвивати мовленнєву компетенцію студентів завдяки збагаченню спеціальними знаннями, уміннями та навичками, необхідними для успішної професійно орієнтованої комунікації.

Ключовими поняттями курсу є «мова науки», «науковий стиль», «наукове мовлення», «мова наукової літератури».

Наукова (спеціальна) мова виконує епістемічну, когнітивну, комунікативну функції й слугує для задоволення соціальних, гносеологічних, комунікативно-прагматичних потреб особистості та соціуму. Лексику мови різних наук представляють загальнонаукові слова, стійкі словосполучення, терміни, невербальні знаки (символи, піктограми тощо), словотвірна підсистема, відповідні синтаксичні конструкції. Складником мови науки є науковий стиль, який займає вагоме місце як у писемному, так і в усному мовленні. Основна функція цього стилю – пізнавально-інформативна: одержати знання, з'ясувати й пізнати, повідомити про них, передати та аргументувати їх [6, 34].

Процес формування наукового стилю в різних мовах відбувався в неоднакових історичних умовах. Наприклад, в англійській, французькій і німецькій мовах науковий стиль формувався паралельно з художньо-белетристичним, публіцистичним, офіційно-діловим, хоча провідна роль у його розвитку належала художній літературі. Науковий стиль української мови формувався вже після того, як художньо-белетристичний досяг значного розвитку [7, 314].

Якщо мова – це засіб спілкування людей в усіх сферах діяльності, то стиль – це засіб спілкування в певній суспільній сфері: економіці, політиці, праві, науці, освіті тощо. Для ефективної наукової діяльності не достатньо мати глибокі спеціальні знання, досконало володіти методологією наукових досліджень, уміннями здобувати, аналізувати, систематизувати наукові

факти. При цьому не менш важливі ґрунтовна мовно-комунікативна підготовка, вільне послуговування науковою англійською мовою у всіх підстилях у письмовій та усній формах.

Кожний підстиль охоплює різні жанри й види текстів. Із-поміж підстилів наукового стилю виокремлюють власне науковий (статті, дисертації, монографії, наукові доповіді, курсові та магістерські роботи), науково-навчальний (підручники, навчальні посібники, збірники вправ, лекції, конспекти), науково-інформативний (реферати, анотації, відгуки, рецензії, резюме), науково-довідковий (словники, довідники, енциклопедії), науково-діловий (наукові звіти, угоди про наукову співпрацю) й ін. [13, 19–20].

До основних жанрів наукової прози належать наукові статті різних типів, монографії, дисертації, матеріали наукових конференцій, анотації, підручники (не нижче вузівського рівня), рецензії. Усні жанри представлено лекціями, науковими презентаціями, стендовими доповідями тощо [14, 182].

Предметно-знаковим носієм наукової комунікації є науковий лінгвістичний дискурс. Представникам різних лінгвокультур властиві національно-специфічні моделі наукового дискурсу. Специфіка вербального вираження думок (зокрема на письмі) виявляється в так званих інтелектуальних стилях [3, 328]. Серед характерних ознак англо-американського інтелектуального стилю виокремлюємо чітку структурованість, діалогізованість, лінеарність, толерантність, демократичність, аргументованість, специфічні етикетні модуляції категоричності й некатегоричності, непрямую персуазивність, індивідуалізм, значну орієнтацію на читача, експлікацію авторської інтенції [4].

Ефективність мовлення залежить від рівня володіння мовою, правильного вибору мовних засобів, культури мови. Мовлення має бути змістовним, логічним, точним, ясним, стислим, простим, виразним, образним. Правильна вимова, вільне, невимушене оперування словом, володіння основами ораторського мистецтва – необхідні складники мовної культури магістрів. Культура мовлення – це, передусім, грамотність побудови фраз, простота і зрозумілість викладу, виразність, яка досягається вмінням дібрати потрібні слова, синтаксичні конструкції й активним використанням основних компонентів виразності усного мовлення – тону, динаміки звучання голосу, темпу, пауз, наголосів, інтонації, дикції, правильної вимови слів тощо.

Кожне осмислення думки, власної або чужої, може бути правильно виражено й так само сприйнято слухачами лише тоді, коли мовець доречно застосовує всі компоненти мовлення (системи звуків, складобудови, словесного наголосу) й інтонації (логічної та емоційної функції наголосів, мелодики, темпу, ритму, голосового тембру). Практичні навички «декодування» інтонації співрозмовника, уміння використовувати акустичні засоби впливу на слухачів необхідні для ефективного професійного спілкування [8, 188–189].

Володіння мовою багато в чому визначає характер першого враження від людини й впливає на її авторитет у подальшому спілкуванні. Особистісний чинник у мовному професійному спілкуванні передбачає визначення і формування таких якостей мовця, як самостійний і творчий склад мислення, орієнтування в ситуації, мовна пам'ять, правильний добір мовних засобів, побудова висловлювання, відповідна дикція, уміння слухати тощо [6, 18].

Культура мовлення передбачає дотримання мовних норм. Одна з ознак культури мовлення – унормована вимова. Орфоепічні помилки – це, передусім, порушення правильності наголошування слів, вимови голосних і приголосних звуків, інтонування фрази. Зокрема, для англійських голосних довгота виступає фонематичною рисою, тобто значення слова змінюється від того, як вимовити голосний (довго чи коротко). В українській мові довгота або короткість голосних не змінює значення слова. Відтак українські студенти доволі часто в односкладових словах, як зауважують дослідники Д. Пуффальт і В. Старко, редукують голосний і вимовляють, наприклад, *speak* як *spick*. Іноді англійська голосна фонема [e] замінюється фонемою [æ], у результаті чого слово *better* звучить як *batter* [18, 82]. Трискладове слово *studying* (*stud-y-ing*) може вимовлятися як двоскладове (*stud-ing*) [18, 85]. Існує тенденція до оглушення англійських дзвінких приголосних у кінці слів: із *bed* стає *bet*, із *beg* – *beck*. Англійська приголосна фонема [ŋ] може замінюватися фонемою [n], через що слово *singing* стає схожим на *sinnin* [18, 77]. Труднощі викликає вимовляння *very well*, яке може вимовлятися як *wery vell* [18, 80].

За словами О. М. Семенов, фонетико-інтонаційний аспект в усній формі наукового мовлення не має самостійного значення, однак саме він забезпечує вияв мовно-комунікативної, стилістичної компетенцій, комунікативної установки мовця, ставлення до слухачів і предмета виступу, здатність викликати довіру [13, 114].

Про порушення лексичних норм літературної мови свідчать лексичні помилки. Зокрема, вони можуть бути зумовлені використанням так званих “фальшивих друзів перекладача”. Наприклад, механічними кальками українських слів *колега* й *фантазія* є англійські *colleague* і *fantasy* в реченнях: *A student talked with his colleagues in the classroom; You have to have a good fantasy to work as a designer.* У першому випадку потрібно послуговуватися такими англійськими відповідниками, як *fellow-students, groupmates, friends*, а в другому – *imagination* [18, 46].

Одна з найпоширеніших граматичних помилок – неправильне вживання часових форм дієслова. Наприклад: *He is speaking English very well*, замість *He speaks English very well* [18, 57]; неправильне вживання модальних дієслів: *The man in the picture can be a lawyer* замість *The man in the picture may be a lawyer; He has to come in half an hour, and I expect him to be on time* замість *He is supposed to come in half an hour, and I expect him to be on time* [18, 59]; порушення порядку слів у реченні: *I even couldn't imagine that*, замість *I couldn't even imagine that* [18, 72].

У результаті порушення стилістичних норм, що визначають доцільність уживання мовних засобів відповідно до їхнього стилістичного забарвлення та стилю мовлення, виникають стилістичні помилки (наприклад: *home task; copybook; visit a lecture*). Поширена стилістична помилка – уживання таких скорочень, як *isn't, hasn't*, у наукових текстах: *It isn't difficult to find exceptions to this rule* [18, 72].

Спілкування – складний, багатоплановий процес, у якому, крім слів для обміну інформацією, використовують різноманітні засоби, як-от: зовнішній вигляд, постава тіла, міміка, жести, інтонація, погляд, міжособистісний простір тощо. Усі ці засоби передавання інформації, які належать до невербальної комунікації, також є носіями професійно й особистісно значущої інформації. Використання та розуміння невербальних засобів дає змогу істотно підвищити ефективність взаємодії, обміну інформацією.

Соціально й психофізіологічно вмотивоване використання невербальних засобів комунікації виражає загальнокультурний досвід, індивідуальні особливості особистості, оптимізує передавання, сприймання та розуміння інформації. Доповнюючи мову, невербальна комунікація допомагає правильно й вичерпно передавати та адекватно сприймати думки. Відбувається вона, як правило, неусвідомлено, мимовільно, хоча за певної самоорганізації особистості її можна контролювати [2, 149].

Засоби невербальної комунікації мають індивідуальний характер, залежать від індивідуально-психологічних особливостей, соціального середовища, національної приналежності особистості. Наприклад, українці, як усі європейці, починають рахувати з великого пальця, який відповідає одиниці, двійці відповідає вказівний палець, трійці – середній тощо. Англосакси починають рахувати з вказівного пальця, двійці відповідає середній, а п'ятірці – великий [12, 121–122]. Необгрунтоване послуговування невербальними засобами ускладнює спілкування, оскільки більшість із них багатозначні (уточнення їх можливе за умови врахування слів, наголосів, настрою тощо), вони можуть ускладнювати сприйняття й розуміння інформації (наприклад, інтенсивна кінесична діяльність комуніканта відвертає увагу слухача).

Невербальний канал комунікації наділений специфічними способами кодування (передавання) та декодування (сприйняття інформації). Функціональна незалежність невербального компонента пов'язана з функціональною асиметрією головного мозку в процесі сприйняття мови й у механізмах її породження, однак вербальний і невербальний компоненти діють під час комунікації комплексно (є комплексним засобом самореалізації особистості). Якість інформації залежить від умінь адекватно виражати свої переживання, сформованості навичок кодування різних підструктур невербальної поведінки, професійної установки на неї як специфічну знакову систему [2, 150].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Вивчення курсу ESP передбачає подальше вдосконалення вмінь усного й писемного спілкування студентів англійською мовою в межах професійної та наукової тематики, формування в них професійної компетенції за допомогою вивчення фахової термінології й опанування мовленнєвих стратегій у сфері професійної комунікації, що сприятиме підвищенню кваліфікації майбутніх спеціалістів і виведенню професійної освіти на вищий рівень. Перспективи подальших наукових досліджень полягають у з'ясуванні способів формування професійних компетентностей, які необхідні майбутнім фахівцям для належної реалізації професійної діяльності.

Джерела та література

1. Аврорин В. А. Проблемы изучения функциональной стороны языка. К вопросу о предмете социолингвистики / В. А. Аврорин. – Ленинград : Наука, 1975. – 276 с.
2. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – 256 с.
3. Ільченко О. М. Дискурсивні стандарти сучасної англійської мови науки / О. М. Ільченко // *Studia Linguistica*. – 2013. – Вип. 7. – С. 327–337.
4. Ільченко О. М. Етикетизація англо-американського наукового дискурсу : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04 / О. М. Ільченко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : [б. в.], 2002. – 37 с.
5. Кияк Т. Вузкогалузеві терміни як основа формування та квазіреферування фахових текстів / Т. Кияк // *Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”*. Сер. «Проблеми української термінології». – 2008. – № 620. – С. 3–5.
6. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / А. В. Корж. – 2-ге вид. – К. : КНТ, ЦУЛ, 2012. – 296 с.
7. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / І. М. Кочан. – 2-ге вид. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
8. Мацько Л. І. Комунікативна лінгвістика : навч.-метод. посіб. / Л. І. Мацько, О. М. Калита, С. І. Поворознюк ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 256 с.
9. Морська Л. І. Англійська мова для спеціальних цілей (ESP): історія виникнення підходу та його специфіка / Л. І. Морська // *Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. Сер. «Педагогіка. Соціальна робота»* / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород : Говерла, 2012. – Вип. 25. – С. 136–138.
10. Павлюк Р. О. Розвиток іншомовного професійного мовлення у контексті науково-дослідної діяльності магістрів гуманітарного профілю / Р. О. Павлюк // *Молодий вчений*. – 2015. – № 8(1). – С. 131–134.
11. Півнюва Л. Мова спеціального призначення як об'єкт лінгвістичних студій / Л. Півнюва // *Українська мова*. – 2014. – № 4. – С. 117–125.
12. Піз А. Мова рухів тіла. Розширене видання / А. Піз, Б. Піз ; пер. з англ. Н. Лавської. – К. : Вид. група «КМ-БУКС», 2017. – 416 с.
13. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 216 с.
14. Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О. А. Семенюк, В. Ю. Парашук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 240 с.
15. Суперанская А. В. Общая терминология. Вопросы теории / А. В. Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева. – М. : Едиториал УРСС, 2009. – 248 с.
16. Тарнопольський О. Б. Аспектний підхід навчання англійської мови для спеціальних цілей у немовних ВНЗ / О. Б. Тарнопольський, З. М. Корнева // *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. – 2011. – Вип. 18. – С. 231–239.
17. Felber H. Terminology Manual / H. Felber. – Paris : UNESCO, 1984. – 426 p.
18. Puffalt D. Speak Authentic English! A handbook for Ukrainians / D. Puffalt, V. Starko. – Луцьк : ВКФ «Агроспецсервіс», 2003. – 152 с.

References

1. Avrorin, V. A. 1975. *Problemy Izucheniia Funktsyonalnoi Storony Yazyka. K Voprosu o Predmete Sotsyolingvistiki*. Leningrad: Nauka.
2. Volkova, N. P. 2006. *Profesiino-Pedahohichna Komunikatsiia*. Kyiv: Akademiia.
3. Ilchenko, O. M. 2013. “Dyskursyvni Standarty Suchasnoi Anhliiskoi Movy Nauky”. *Studia Linguistica*, 7: 327–337.
4. Ilchenko, O. M. 2002. “Etyketyzatsiia Anhlo-Amerykanskohe Naukovoho Dyskursu”. PhD diss., Kyivskiy Natsionalnyi Universytet Imeni Tarasa Shevchenka.
5. Kyiak, T. 2008. “Vuzkohaluzevi Terminy yak Osnova Formuvannia ta Kvazireferuvannia Fakhovykh Tekstiv”. *Visnyk Natsionalnoho Universytetu “Lvivska Politekhnikha”*. Seriia “Problemy Ukrainskoi Terminologii”, 620: 3–5.
6. Korzh, A. V. 2012. *Ukrainska Mova Profesiinoho Spriamuvannia*. Kyiv: KNT, TsUL.
7. Kochan, I. M. 2008. *Linhvistychnyi Analiz Tekstu*. Kyiv: Znannia.

8. Matsko, L. I., and Kalyta, O. M., and Povorozniuk, S. I. 2015. *Komunikatyvna Linhivistuka*. Kyiv: Vydavnytstvo NPU Imeni M. P. Drahomanova.
9. Morska, L. I. 2012. "Anhliiska Mova dlia Spetsialnykh Tsilei (ESP): Istoriiia Vynyknennia Pidkhopu ta Yoho Spetsyfika". *Naukovi Visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universitetu. Seriia "Pedagogika. Sotsialna Robota*, edited by I. V. Kozubovska, 25: 136–138. Uzhhorod: Hoverla.
10. Pavliuk, R. O. 2015. "Rozvytok Inshomovnoho Profesiinoho Movlennia u Konteksti Naukovo-Doslidnoi Diialnosti Mahistriv Humanitarnoho Profiliu". *Molodyi Vchenyi*, 8(1): 131–134.
11. Pivniova, L. 2014. "Mova Spetsialnoho Pryznachennia yak Obiekt Linhvistychnykh Studii". *Ukrainska Mova*, 4: 117–125.
12. Piz, A., and Piz, B. 2017. *Mova Rukhiv Tila. Rozshyrene Vydannia*. Translated by N. Lavskoi. Kyiv: Vyd. hrupa «KM-BUKS».
13. Semenoh, O. M. 2012. *Kultura Naukovoї Ukrainkoї Movy*. Kyiv: Akademiia.
14. Semeniuk, O. A., and Parashchuk, V. Y. 2010. *Osnovy Teorii Movnoi Komunikatsii*. Kyiv: Akademiia.
15. Superanskaia, A. V., and Podolskaia, N. V., and Vasileva, N. V. 2009. *Obshchaia Terminolohiia. Voprosy Teorii*. Moskva: Yeditorial URSS.
16. Tarnopolskyi, O. B., and Kornieva, Z. M. 2011. "Aspektnyi Pidkhid Navchannia Anhliiskoї Movy dlia Spetsialnykh Tsilei u Nemovnykh VNZ". *Visnyk Kharkivskoho Natsionalnoho Universitetu Imeni V. N. Karazina*, 18: 231–239.
17. Felber, H. 1984. *Terminology Manual*. Paris: UNESCO.
18. Puffalt, D., and Starko, V. 2003. *Speak Authentic English! A handbook for Ukrainians*. Lutsk: VKF "Ahrospetssservis".

Коляда Элина, Ботвинко-Ботюк Елена. Курс ESP как составляющая профессиональной подготовки будущих филологов. Курс ESP (*English for Specific Purposes*) предполагает учет конкретных потребностей студентов в изучении иностранного языка с ориентацией на развитие профессиональной коммуникативной компетентности. Цель программы подготовки магистров – дать студентам глубокие профессиональные теоретические знания и развивать необходимые профессиональные навыки и компетентности. Значительное внимание уделяется коммуникативным навыкам научного общения на английском языке, критическому мышлению, навыкам научного общения, слушания, чтения, письма, перевода и/или интерпретации, а также проведения эффективных и результативных научных исследований. Деятельность участников научного общения включает презентации, обсуждения, доклады по теме исследования и т. п. Чтобы быть успешными, студенты должны научиться эффективно общаться в профессиональной сфере. Очевидно, что тот, кто изучает язык, не может достигнуть коммуникативной компетенции без знания функций невербального общения, которое является неотъемлемой частью коммуникативных ситуаций. Однако следует учитывать то, что невербальная коммуникация имеет свои специфические характеристики в различных культурах.

Ключевые слова: английский для специальных целей (ESP), профессиональная коммуникативная компетентность, язык науки, научный стиль, культура речи.

Koliada Elina, Botvinko-Botiuk Olena. An ESP Course as a Constituent Part of Professional Training of the Future Philologists. An ESP (*English for Specific Purposes*) Course meets students' specific needs. It comprises efficient, intensive and scientifically grounded subject oriented on the development of professional communicative competence of students. The master's degree programme aims at equipping students with deep theoretical professional knowledge and developing the necessary skills and competences. Considerable attention is devoted to academic communication skills in English, critical thinking, academic speaking, listening, reading and writing skills, translation and/ or interpretation skills as well as effective and efficient research skills. Activities include formal presentations, discussions, reports on research, etc. To be successful, students must learn how to communicate effectively in professional sphere of life. It is obvious that students, language learners, cannot achieve communicative competence without the knowledge and awareness of the functions of non-verbal communication which is an essential part of communicative situations. However, it should be taken into account that non-verbal communication is different from one culture to another.

Key words: English for Specific Purposes (ESP), professional communicative competence, language of science, scientific style, speech culture.